ശ്രീ. വർക്കല കഹാർ: സർ, ദേശീയ ജലപാത നവീകരിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി വർക്കല കനാലും ഇരുങ്കവും നവീകരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള ടെണ്ടർ കഴിഞ്ഞ ഗവൺമെന്റിന്റെ കാലത്ത് ആരംഭിച്ചതാണ്. ടെണ്ടർ എടുത്ത പലരും ആ പണി പൂർത്തിയാക്കാതെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോയി. നൂറും ആയിരവും ലോഡ് മണൽ എടുത്തതിനുശേഷം പണി ഉപേക്ഷിച്ച പോകുകയാണുണ്ടായത്. ഇപ്പോൾ പുതിയ ടെണ്ടർ നിലവിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. മണ്ണ് എടുക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ആശങ്ക നിലനിൽക്കുകയാണ്. അതുകൊണ്ട് ഇക്കാര്യം പരിഗണിച്ച് സമയ ബന്ധിതമായി പണി പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിനും കൃത്യമായ നടത്തിപ്പിന് മേൽനോട്ടം വഹിക്കാനും വകുപ്പുതല നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ?

ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്: സർ, ഇതിനുവേണ്ടി വീണ്ടും 27 കോടി രൂപ അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പണികൾ മോണിറ്റർ ചെയ്യാനുള്ള പ്രത്യേക സംവിധാനവുമുണ്ടാകുന്നതാണ്.

മി. സ്പീക്കർ: ചോദ്യം നമ്പർ * 62

കടിവെള്ളം ശുദ്ധീകരിക്കാൻ സംവിധാനം

2 (*62) ശ്രീ. എം. എ. ബേബി :
ശ്രീ. കോലിയക്കോട് എൻ. കൃഷ്ണൻ നായർ :
ശ്രീ. ബി. സത്യൻ :
ശ്രീ. സാജു പോൾ : താഴെ കാണുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ജലവിഭവ വകുപ്പുമന്ത്രി സദയം മറുപടി നൽകുമോ :

(എ) തലസ്ഥാന നിവാസികൾക്ക് ശുദ്ധീകരിക്കാത്ത ജലമാണ് കഴിഞ്ഞ രണ്ടുവർഷമായി നൽകുന്നതെന്ന വാർത്ത ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ ; ഇതിന്മേൽ സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ എന്തൊക്കെയാണ് ;

(ബി) തകരാറിലായ ശുദ്ധീകരണ പ്ലാന്റിന്റെ പുനർനിർമ്മാണം ഏത് ഘട്ടത്തിലാണ് ;

(സി) കുടിവെള്ള ശുദ്ധീകരണത്തിനായി എന്ത് സംവിധാനമാണ് നിലവിലുള്ളതെന്ന് അറിയിക്കാമോ ;

(ഡി) മലിനജലം വിതരണം ചെയ്തവർക്കെതിരെ എന്ത് നടപടിയാണ് സ്വീകരിച്ചത് ; വകുപ്പിന്റെ ഇത്തരം പ്രശ്നങ്ങൾ അന്വേഷിക്കാൻ തയ്യാറാകുമോ ?

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

ജലവിഭവ വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്) : സർ,

(എ) തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിലെ വിവിധ വാർഡുകളിൽ ആകെ വിതരണം ചെയ്യുന്ന 289 എം.എൽ.ഡി.-യിൽ 44 എം.എൽ.ഡി. ആധുനിക രീതിയിൽ പൾസേറ്റർ ടെക്നോളജി ഉപയോഗിച്ചും 210 എം.എൽ.ഡി. (72+86+36+16) കൺവെൻഷണൽ രീതിയിലും ശുദ്ധീകരിച്ചാണ് വിതരണം നടത്തുന്നത്. 5 എം.എൽ.ഡി. മാത്രമാണ് ഇൻഫിൽട്രേഷൻ ഗ്യാലറിവഴി ഫിൽറ്റർ ചെയ്തതിനുശേഷം ബ്ലീച്ചിംഗ് പൗഡർ ഉപയോഗിച്ച് അണുവിമുക്തമാക്കി വിതരണം ചെയ്യുന്നത്. മേൽപ്പറഞ്ഞ 5 എം.എൽ.ഡി. ഒഴിച്ചുള്ള 284 എം.എൽ.ഡി.-യിൽ 212 എം.എൽ.ഡി.-യും 12 മാസവും പൂർണ്ണമായി ശുദ്ധീകരിച്ചാണ് നൽകുന്നത്. എന്നാൽ അരുവിക്കരയിലെ 72 എം.എൽ.ഡി. പ്ലാന്റിൽ നിന്നും ഫെബ്രുവരി മുതൽ മേയ് വരെ വിതരണം ചെയ്യുന്ന ജലത്തിന് ശുദ്ധീകരണശാലയുടെ കാര്യക്ഷമത ക്കുറവുമൂലം ഗുണനിലവാരക്കുറവ് സംഭവിക്കാറുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും നിലവിലെ സംവിധാനങ്ങൾ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തി ശുദ്ധീകരിച്ച ജലമാണ് വിതരണം ചെയ്യുന്നത്. ജൈക്ക പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ഈ ശുദ്ധീകരണശാലയുടെ പുനരുദ്ധാരണ പ്രവൃത്തികൾ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും ഈ പ്രവൃത്തികൾ നടന്നുവരികയും ചെയ്യുന്നു. നേമം ഗ്രാമീണ ശുദ്ധജലവിതരണ പദ്ധതിയിൽ തൃക്കണ്ണാപുരം പമ്പ്ഹൗസ് വഴി വിതരണം ചെയ്യുന്ന മേൽപ്പറഞ്ഞ 5 എം.എൽ.ഡി. ജലം, തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനുകീഴിലെത്തന്നെ നേമം, പൊന്നുമംഗലം, പാപ്പനംകോട് എസ്റ്റേറ്റ് എന്നീ വാർഡുകളിലും കല്ലിയൂർ പഞ്ചായത്തിലെ നാല് വാർഡുകളിലും പള്ളിച്ചൽ പഞ്ചായത്തിലെ ഒരു വാർഡിൽ ഭാഗികമായും ആണ് വിതരണം ചെയ്യുന്നത്. ഈ പദ്ധതിയുടെ സ്രോതസ്സ് കരമനയാറാണ്. ഗ്രാമീണ ശുദ്ധ ജലവിതരണ പദ്ധതിയായി സ്ഥാപിച്ചതിനാൽ പ്രാഥമിക ട്രീറ്റ്മെന്റായ ഇൻഫിൽട്രേഷൻ ഗ്യാലറിയും അണുനശീകരണത്തിനായി ബ്ലീച്ചിംഗ് പൗഡർ വഴിയുള്ള ക്ലോറിനേഷനും മാത്രമാണ് ഈ പദ്ധതിയിലുള്ളത്. ഈ ജലം അണുവിമുക്തമാണെങ്കിലും പൂർണ്ണ തോതിൽ ശുദ്ധീകരിച്ചതല്ലാത്തതിനാൽ ചില അവസരങ്ങളിൽ പൊതുജനങ്ങളുടെ പരാതിക്ക് ഇടവരുത്തുന്നു. ഇതിന് പരിഹാരമായി ജൻറം പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി, കരമന ശാസ്തി നഗർ മുതൽ നേമം പ്രാവച്ചമ്പലം വരെ 5.7 കി.മീ. ദൈർഘ്യത്തിൽ 500 എം.എം. മുതൽ 300 എം.എം. വരെയുള്ള ഡി.ഐ. പൈപ്പുലൈനുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്ന പണി നടന്നുവരുന്നു. ഇതിൽ 2 കിലോമീറ്ററോളം പണികൾ പുരോഗമിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത പൈപ്പുലൈനുകൾ ജിക്കാ ലൈനുമായി കൂട്ടിയോജിപ്പിച്ച് മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രദേശങ്ങളിലുംകൂടി പൂർണ്ണമായി ശുദ്ധീകരിച്ച ജലം നൽകുവാനാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടിരിക്കുന്നത്.

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

(ബി) അരുവിക്കരയിലെ 72 എം.എൽ.ഡി. പ്ലാന്റിന് കാലപ്പഴക്കംമൂലം കാര്യക്ഷമത കുറഞ്ഞതിനാൽ ജൈക്ക പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി പുനരുദ്ധീകരണ പ്രവൃത്തികൾ പുരോഗമിച്ചുവരികയാണ്. വെള്ളയമ്പലത്തെ 36 എം. എൽ. ഡി. പ്ലാന്റിനും കാലപ്പഴക്കംമൂലം കാര്യക്ഷമത കുറയാൻ സാധ്യത കാണുന്നതിനാൽ ഈ പ്ലാന്റിന്റെ പുനരുദ്ധാരണംകൂടി മേൽപ്പറഞ്ഞ ജൈക്ക പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ ഏകദേശം 50 ശതമാനം പ്രവൃത്തികൾ പൂർത്തിയായിക്കഴിഞ്ഞു. ആവശ്യമായ യന്ത്രസാമഗ്രികൾ ഏറെയും എത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. മറ്റുപണികൾ നടന്നുവരുന്നു.

(സി) കടിവെള്ള വിതരണത്തിനായി അരുവിക്കരയിൽ കരമനയാറിന് സമീപത്തായി ജപ്പാൻ ബാങ്കിന്റെ ധനസഹായത്തോടെ ആധുനിക സജ്ജീകരണങ്ങളാൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള 74 എം.എൽ.ഡി. പ്ലാന്റിൽ പൾസേറ്റർ ടെക്നോളജി ഉപയോഗിച്ച് ജലം ശുദ്ധീകരിക്കുന്നു. ഇതിനുപുറമെ കൺവെൻഷണൽ രീതിയിൽ ശുദ്ധീകരണം നടത്തുന്ന (അതായത് എയ്റേഷൻ, സെഡിമെന്റേഷൻ, ഫ്ളോക്കുലേഷൻ, ഫിൽട്രേഷൻ, ക്ലോറിനേഷൻ തുടങ്ങിയ പ്രക്രിയകൾ) 86, 72 എം.എൽ.ഡി. ശേഷിയുള്ള ശുദ്ധീകരണശാലകളും പി.റ്റി.പി. നഗറിലെ 16 എം.എൽ.ഡി., വെള്ളയമ്പലത്തുള്ള 36 എം.എൽ.ഡി. കൺവെൻഷണൽ ശുദ്ധീകരണശാലകളും നിലവിലുണ്ട്. തൃക്കണ്ണാപുരത്ത് ഇൻഫിൽട്രേഷൻ ഗ്യാലറിവഴി ജലം ഫിൽട്ടർ ചെയ്ത് ബ്ലീച്ചിംഗ് പൗഡർ ഉപയോഗിച്ച് ക്ലോറിനേഷൻ നടത്തുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞ വിവിധ സംവിധാനങ്ങളിലൂടെ ജലം ശുദ്ധീകരിച്ച് വിതരണം ചെയ്യുവരുന്നു.

(ഡി) മലിനജലം വിതരണം ചെയ്യ എന്ന നിഗമനം ശരിയല്ല.

<u>ശ്രീ. എം. എ. ബേബി</u>: സർ, ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രി, മറുപടിയിൽ അരുവിക്കരയിലെ 72 എം.എൽ.ഡി. പ്ലാന്റിൽ നിന്നും ഫെബ്രുവരി മുതൽ മേയ് മാസം വരെ വിതരണം ചെയ്യുന്ന ജലത്തിന് ശുദ്ധീകരണശാലയുടെ കാര്യക്ഷമതാക്കുറവുമൂലം ഗുണനിലവാരക്കുറവ് സംഭവിക്കാറുണ്ടെന്നാണ് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ശുദ്ധീകരണശാലയുടെ ഗുണനിലവാരക്കുറവാണോ, പൊതുസംവിധാനത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരക്കുറവ് അരുവിക്കരയിലുണ്ടോ തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങൾ നമുക്ക് പെട്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് തോന്നുന്നു. കേരളത്തിലും ഇന്ത്യയിലും വിതരണം ചെയ്യുന്ന ജലത്തിലെ മാലിന്യത്തെക്കുറിച്ച് ഞെട്ടിപ്പിക്കുന്ന റിപ്പോർട്ടുകൾ പുറത്തുവന്നിട്ടുണ്ട് എന്നതാണ് ഇവിടത്തെ പ്രധാന പ്രശ്നം. ഇന്ത്യയിൽ 34% മാലിന്യമുള്ള ജലം വിതരണം ചെയ്യുന്ന സംസ്ഥാനം കേരളമാണെന്നാണ് 2013-ൽ നടത്തിയ

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

പഠനത്തിൽ പറയുന്നത്. അതിന്റെ പ്രശ്നംകൂടി തിരുവനന്തപുരത്തെ ഈ ജലവിതരണത്തിലെ മാലിന്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുകിടക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ ആദ്യം ചോദിക്കുന്നത്, മാലിന്യം വെള്ളത്തിൽ നിന്നും നീക്കം ചെയ്ത് ശുദ്ധജലം ജനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കാൻവേണ്ടി കേരളത്തിലെ 44 നദികളേയും ശുദ്ധജല തടാകങ്ങളേയും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് സമഗ്രമായ ഒരു പദ്ധതി ഗവൺമെന്റ് ആവിഷ്കരിക്കുമോ; ഇന്ത്യയിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ മലിനജലം വിതരണം ചെയ്യുന്ന സംസ്ഥാനമാണ് കേരളമെന്നുള്ള ദുഷ്പേര് ഒഴിവാക്കാൻ സമഗ്രമായ ഒരു പദ്ധതി വിഭാവന ചെയ്യുമോ?

ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്: സർ, ഇപ്പോൾ ഏറ്റവും അത്യാധുനിക രീതിയായ പൾസേറ്റർ ടെക്നോളജിയാണ് ഉപയോഗത്തിലുള്ളത്. പുതുതായിട്ടുള്ള ട്രീറ്റ്മെന്റ് പ്ലാന്റുകളൊക്കെ ഏറ്റവും നല്ല നിലയിലാണ് തീർത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. നമ്മുടെ പഴയ വാട്ടർ സപ്ലൈ സ്കീമുകളിൽ ഇനിയും ആധുനികവൽക്കരണം നടത്തേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. തലസ്ഥാനത്തെ 72 എം.എൽ.ഡി. പ്ലാന്റിൽ കൺവെൻഷണൽ ടെക്നോളജിയാണ് ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. കാലപ്പഴക്കം ചെല്ലുമ്പോൾ അതിന്റെ കാര്യക്ഷമത കുറയും. അതുകൊണ്ട് അത് റീഹാബിലിറ്റേറ്റ് ചെയ്യാനുള്ള പദ്ധതികൾ ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അടുത്ത മാർച്ച് മാസത്തോടുകൂടി അത് പൂർത്തിയാകും. മറ്റ് മൊത്തത്തിലുള്ള വിഷയങ്ങൾ പ്രത്യേകമായി പരിഗണിക്കുന്നതാണ്.

ശ്രീ. എം. എ. ബേബി: സർ, തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിൽ പാപ്പനംകോട് ഗവൺമെന്റ് എൻജിനീയറിംഗ് കോളേജിൽ ജലവിതരണം മൂന്നാഴ്ചയായി മുടങ്ങി അത് പുനഃസ്ഥാപിച്ചിട്ടില്ല എന്ന വാർത്ത ഇന്നത്തെ പത്രത്തിൽ ഉണ്ട്. അതുപോലെ കൈമനത്ത് കുടിവെള്ളവിതരണം നിലച്ചിട്ട് ഒരാഴ്ചയായി. ഇതുപോലുള്ള ഒരുപാടുപ്രശ്നങ്ങൾ കേരളത്തിലെ എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളിലും ഓരോരുത്തരുടേയും മണ്ഡലത്തിലുമുണ്ട്. ജലവിഭവ വകുപ്പ് ഒച്ചിന്റെ വേഗതയിലാണ് നീങ്ങുന്നത്. പല പദ്ധതികളും സമയബന്ധിതമായി കമ്മീഷൻ ചെയ്യുന്നില്ല. ഞങ്ങൾക്ക് കിട്ടേണ്ട കമ്മീഷൻ കിട്ടിയാലേ പദ്ധതി കമ്മീഷൻ ചെയ്യുകയുള്ളൂ എന്ന നിലപാട് ചിലരെങ്കിലും എടുക്കുന്നുണ്ട്. ജലവിഭവ വകുപ്പുമന്ത്രി ഊർജ്ജസ്വലനായി ഇതിൽ ഇടപെട്ടിട്ട് സമയബന്ധിതമായി ഇതിനെല്ലാം പരിഹാരം കണ്ടെത്താൻ ശ്രമിക്കുമോ എന്നുള്ളതാണ് എന്റെ ചോദ്യം.

ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്: സർ, പൈപ്പ് പൊട്ടുന്നതുകൊണ്ടുള്ള പ്രശ്നങ്ങൾ കുറെയുണ്ട്. അരുവിക്കരയിൽ നിന്നും തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കുള്ള വലിയൊരു

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

പൈപ്പ് ലൈൻ മാറ്റിയപ്പോൾ ആ പ്രദേശത്തെ പ്രശ്നം ഒഴിവായെങ്കിലും, ഗുണനിലവാരം കുറഞ്ഞ പൈപ്പുകൾ മുൻപ് ഇട്ടതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണ് ഈ പ്രശ്നങ്ങൾ ഇടയ്ക്കിടെ ഉണ്ടാകുന്നത്. അത് പരിഹരിക്കുന്നതിന് ഘട്ടംഘട്ടമായിട്ടുള്ള പദ്ധതികൾ നടപ്പി ലാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇനി സ്ഥാപിക്കുന്ന പൈപ്പുകൾ ഗുണനിലവാരമുള്ളത് ആയിരിക്കണമെന്നുള്ള പ്രത്യേകമായൊരു പൈപ്പ് പോളിസി തന്നെ വാട്ടർ അതോറിറ്റി ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വലിയ മാറ്റം ഈ സംവിധാനത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്നതാണ്.

<u>ശ്രീ. കോലിയക്കോട് എൻ. കൃഷ്ണൻ നായർ</u>: സർ, ശുദ്ധജലം എന്നതിന്റെ നിർവ്വചനം എന്താണെന്നറിയണം. മലിനജലത്തിൽ ക്ലോറിൻ കലർത്തി ഫിൽറ്റർ ചെയ്ത് വിതരണം ചെയ്താൽ ശുദ്ധജലമാകുമോ ; കരമനയാറിലേയും അരുവിക്കര യാറിലേയും മലിനജലം ഫിൽറ്റർ ചെയ്ത് ക്ലോറിൻ ചേർത്താണ് ഇപ്പോൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നത്. ജലം ശുദ്ധീകരിക്കുന്ന പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിച്ച് തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിലെ മുഴുവൻ ജലവിതരണവും ശുദ്ധജലമാക്കുവാനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കാമോ?

<u>ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്</u>: സർ, നേമം, പൊന്നുമംഗലം, പാപ്പനംകോട് എന്നീ പ്രദേശങ്ങളിലുള്ള 5 എം.എൽ.ഡി. പ്ലാന്റിനെ സംബന്ധിച്ചാണ് ശ്രീ കോലിയക്കോട് പറഞ്ഞത്. അവിടെയുള്ള 5 എം.എൽ.ഡി. പ്ലാന്റിൽ നിന്നും ഇപ്പോൾ 2.5 എം.എൽ.ഡി.യേ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്നുള്ളൂ. അവിടെ ക്ലോറിനേറ്റ് ചെയ്ത് അണുവിമുക്തമാക്കിയാണ് കൊടുക്കുന്നത്. അത് തൃപ്തികരമല്ലായെന്നുള്ളതുകൊണ്ട് അത് നവീകരിക്കാൻ പുതിയൊരു പൈപ്പ് ലൈൻ വലിച്ച് ജിക്കാ ലൈനുമായി കൂട്ടിയോജിപ്പിക്കാനുള്ള പദ്ധതി നടപ്പാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിൽ 5.7 കി. മീറ്ററിൽ 2 കി.മീ. പൈപ്പ് ഇട്ടുകഴിഞ്ഞു. ബാക്കിയുള്ളതുംകൂടെ പൂർത്തിയാക്കി ജിക്കാ ലൈനിൽനിന്നും കണക്ഷൻ കൊടുത്ത് ഇപ്പോഴുള്ള ഈ സംവിധാനം മാറ്റുന്നതാണ്.

<u>ശ്രീ. ബി. സത്യൻ</u>: സർ, നഗരത്തിൽ കുടിവെള്ളം മുടങ്ങുമ്പോഴും പൈപ്പ് ലൈൻ പൊട്ടുമ്പോഴും പമ്പ് കേടാകുമ്പോഴും പത്രവാർത്തയും മറ്റും ഉണ്ടാകുന്ന തിനെത്തുടർന്ന് അടിയന്തരമായി ഉദ്ധാരണപണികൾ ചെയ്യാറുണ്ട്. ഗ്രാമ പ്രദേശത്തെ കുടിവെള്ള പദ്ധതിയുടെ അവസ്ഥ വളരെ ദയനീയമാണ്. ഏതാണ്ട് പത്ത് -അൻപത് വർഷങ്ങൾക്കുമുൻപ് തുടങ്ങിയ പദ്ധതികളാണ് നിലവിലുള്ളത്. എന്നാൽ എല്ലാ പഞ്ചായത്തുകളിലും ശുദ്ധജലം എത്തിക്കാനുള്ള സംവിധാനം

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

ഇതുവരെ ആയിട്ടില്ല. ആറ്റിങ്ങൽ കേന്ദ്രീകരിച്ചുള്ള ഒരു കുടിവെള്ള പദ്ധതി യിലൂടെയാണ് ആറ്റിങ്ങൽ, വർക്കല ഭാഗങ്ങളിലെ ഭാഗികമായിട്ടുള്ള പഞ്ചായത്തു കൾക്കും ആറ്റിങ്ങൽ പട്ടണത്തിലും കുടിവെള്ളം കൊടുക്കുന്നത്. അവിടെ ദിവസങ്ങളോളം ഒരു പമ്പ് കേടായതിനെത്തുടർന്ന് കുടിവെള്ളം കൊടുക്കാൻ കഴിയാതെവന്നു. തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിൽ ആറേഴു ദിവസം കുടിവെള്ളം കിട്ടാതിരുന്നാൽ എന്തായിരിക്കും സ്ഥിതി? ഒരു പമ്പ് കേടായിക്കഴിഞ്ഞാൽ മറ്റൊരു പമ്പ് ആൾട്ടർനേറ്റീവായി ഉപയോഗിക്കാൻ ഇല്ല എന്നതാണ് ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതി. ഒരു പമ്പിന്റെ വില തന്നെ ഏതാണ്ട് അൻപത് അറുപത് ലക്ഷം രൂപയാകുമെന്നാണ് പറയുന്നത്. എന്നുമാത്രമല്ല പമ്പ് കേടായിക്കഴിഞ്ഞാൽ നന്നാക്കാനുള്ള ആളുകൾപോലും നമുക്ക് ഇല്ല. ഇവിടെ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ **ശരിയായ** രീതിയിലുള്ള ശാസ്ത്രീയ സംവിധാനങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ശുചീകരിച്ച് കുടിവെള്ളം കൊടുക്കാൻ കഴിയാത്ത അവസ്ഥ വന്നുചേർന്നിരിക്കുന്നു. രാജീവ്ഗാന്ധി കുടിവെള്ള പദ്ധതിയുടെയും കേന്ദ്ര ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ കുടിവെള്ള പദ്ധതിയുടെയും ഫണ്ട് പ്രയോജനപ്പെടുത്തി ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ ജലവിതരണം നടത്തുന്ന പ്ലാന്റുകൾ നവീകരിക്കാനുള്ള പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുമോ; നിലവിലുള്ള പമ്പുകൾ കേടായി ക്കഴിഞ്ഞാൽ പകരമൊരു സംവിധാനം ഉണ്ടാക്കുമോ; കുടിവെള്ളം ലഭ്യമാക്കാൻ കഴിയാത്ത പഞ്ചായത്തുകളിലെ രൂക്ഷമായ കുടിവെള്ളപ്രശ്നം പരിഹരിക്കാൻ നിലവിലുള്ള പദ്ധതികൾ വൈവിധ്യവൽക്കരിച്ച് കുടിവെള്ളം ലഭ്യമാക്കാൻ തയ്യാറാകുമോ?

ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്: സർ, ഗ്രാമീണ ശുദ്ധജലവിതരണ പദ്ധതിക്ക് നല്ല പ്രാധാന്യമാണ് കൊടുത്തിരിക്കുന്നത്. ധാരാളം പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുത്ത് കഴിഞ്ഞി രിക്കുന്നു. സബ്സ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് പമ്പ് തീർച്ചയായും ഏർപ്പെടുത്തണമെന്നതന്നെയാണ് ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. അതിനുള്ള പദ്ധതികൾ നബാർഡിന് സമർപ്പിച്ചതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഘട്ടംഘട്ടമായി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രദേശത്തെ പ്രശ്നം പ്രത്യേകമായി ശ്രദ്ധിക്കുന്നതാണ്.

ശ്രീ. സാജു പോൾ: സർ, തിരുവനന്തപുരത്തുകാർ മാത്രമല്ല, കേരളീയരാകെ മലിനജലം കുടിച്ച് രോഗികളായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇപ്പോൾ പൈപ്പ് പൊട്ടുന്നതും പട്ടി കടിക്കുന്നതും വാർത്തയല്ലാതായിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ജലസ്രോത സുകളിലാണ് മാംസാവശിഷ്ടങ്ങളും മാരകമായ രാസപദാർത്ഥങ്ങളും നിക്ഷേപിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. പർവതനിരയുടെ പനിനീരായ പെരിയാർ ഇന്ന് വിഷനീരായി മാറിക്കഴിഞ്ഞു. കുടിവെള്ളം കൊണ്ടുപോകുന്ന ടാങ്കർ ലോറികളിൽത്തന്നെയാണ്

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

മാലിന്യങ്ങളും കൊണ്ടുപോകുന്നത്. നഗരങ്ങളിൽ സ്വിവറേജ് സിസ്റ്റം ഇല്ല. വാട്ടർ അതോറിറ്റി മുമ്പ് വാട്ടർ ആന്റ് വേസ്റ്റ് വാട്ടർ അതോറിറ്റിയായിരുന്നു. ഓടകളിലെ മലിനജലം മിക്സ് ചെയ്താണ് ഉത്തേജക പാനീയമായി വാട്ടർ അതോറിറ്റി പൈപ്പുകൾവഴി വിതരണം ചെയ്യുന്നത്. ഇതൊക്ക ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രി സമഗ്രമായി പഠിച്ച് ഒരു ജലനയം കേരളത്തിൽ നടപ്പാക്കാനും അതോടൊപ്പം ജലസ്രോതസുകൾ സംരക്ഷിക്കാനും നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ ; ഒരു റിവർ അതോറിറ്റി രൂപീകരിച്ച് പെരിയാറിനെ സംരക്ഷിക്കാൻ നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ ?

<u>ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്</u>: സർ, ഇപ്പോൾ നിർമ്മാണത്തിലിരിക്കുന്ന ശുദ്ധജലവിതരണ പദ്ധതികൾ കുറ്റമറ്റതാക്കാനുള്ള എല്ലാ നടപടികളും സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത്യാധുനിക ട്രീറ്റ്മെന്റ് പ്ലാന്റുകളാണ് ഇപ്പോൾ നിർമ്മിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. പ്രത്യേകമായ പ്രശ്നങ്ങളുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇടപെട്ട് അത് പരിഹരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ട്. പെരിയാർ മാത്രമല്ല, നമ്മുടെ നദികളൊക്കെ മലിനീകരിക്കപ്പെട്ടു കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. അതിനെതിരെ വലിയ ബോധവൽക്കരണം ആവശ്യമാണ്. തീർച്ചയായും ഇതുസംബന്ധിച്ച് പ്രത്യേകമായ ആലോചനകളും ചർച്ചകളും നടത്തുന്നതാണ്.

<u>ശ്രീ. എൻ. എ. നെല്ലിക്കുന്ന്</u>: സർ, കുടിവെള്ളത്തിന്റെ കാര്യം പറയുമ്പോൾ കാസർഗോഡിനെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ഈ ചോദ്യത്തിനുതന്നെ പ്രസക്തിയില്ലാതായിപ്പോകുമെന്ന് ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രിക്കുതന്നെ നന്നായി അറിയാം. ഇപ്പോൾ എല്ലായിടത്തും കോരിച്ചൊരിയുന്ന മഴയാണ്. ഈയിടെ കാസർഗോഡിനെക്കുറിച്ച് പത്രത്തിൽ വന്ന വാർത്തയുടെ തലക്കെട്ട് 'പെരുമഴ പക്ഷേ കുടിക്കാൻ വെള്ളമില്ല' എന്നാണ്. ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രി വളരെ താല്പര്യമെടുത്ത് കാസർഗോഡിന്റെ കുടിവെള്ളപ്രശ്നം പരിഹരിക്കാൻ പല കാര്യങ്ങളും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. രണ്ടുവർഷം മുമ്പ് നാല് പമ്പുകൾ വാങ്ങാൻവേണ്ടി 73 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിച്ച് പുതിയ പമ്പ് വാങ്ങിയിട്ടും കാര്യങ്ങൾ പഴയതുപോലെ തന്നെയാണ്. കാസർഗോഡ് നഗരത്തിൽ തുടർച്ചയായി എട്ട് ദിവസം വെള്ളം കിട്ടാത്ത അവസ്ഥയുണ്ട്. ഇതിന് ശാശ്വതമായ പരിഹാരം കാണാൻ നടപടി സ്വീകരിക്കുമോ ?

<u>ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്</u>: സർ, കാസർഗോഡിന്റെ പ്രത്യേകത പരിഗണിച്ചുകൊണ്ട് അവിടെ പുതിയതായി വാങ്ങിയ നാല് പമ്പുകളുടെ കാര്യക്ഷമത സംബന്ധിച്ച് പ്രത്യേകം അന്വേഷിക്കുന്നതാണ്. കാസർഗോഡുള്ള ഏറ്റവും വലിയ പ്രശ്നം അവിടെ ഉപ്പുവെള്ളം കയറുന്നു എന്നതാണ്. ബാവിക്കര പ്രോജക്ടാണ്

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

അതിനുവേണ്ടി ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ളത്. അതിന്റെ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ചില സാങ്കേതിക പ്രശ്നങ്ങളുണ്ടായി, അതിന്റെ റിവൈസ്ഡ് എസ്റ്റിമേറ്റ് തയ്യാറാക്കി. അതിന്റെ ടെക്നിക്കൽ സാങ്ഷൻ ഏതാനും ദിവസത്തിനുള്ളിൽ നൽകുന്നതാണ്. ആ പണികൾ വളരെ വേഗം പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.

<u>ശ്രീ. പി. തിലോത്തമൻ</u>: സർ, ചേർത്തല താലൂക്കിലെ 18 പഞ്ചായത്തുകളിലെയും ചേർത്തല മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിലെയും ജനങ്ങൾക്ക് ശുദ്ധജലമെത്തിക്കാനുള്ള വലിയ പദ്ധതിയാണ് 450 കോടി രൂപ മുതൽമുടക്കുള്ള ജപ്പാൻ കുടിവെള്ള പദ്ധതി. ഈ പദ്ധതി കമ്മീഷൻ ചെയ്ത് നാല് വർഷം പിന്നിട്ടിട്ടും ഇതുവരെ ജനങ്ങൾക്ക് ജലം ലഭ്യമാക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. 60 കോടിയുടെ പൈപ്പ് ലൈൻ എക്സ്റ്റെൻഷൻ നബാർഡിന്റെ സഹായത്തോടെ ചെയ്യുമെന്ന് ഉറപ്പ് പറഞ്ഞിട്ടും ഇതുവരെ അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളൊന്നും നടന്നിട്ടില്ല. നിരന്തരമായ പൈപ്പ് പൊട്ടൽ കാരണം വെള്ളം ചേർത്തലയിലേയ്ക്ക് എത്താതെ വല്ലാത്ത പ്രതിസന്ധിയിലാണ്. ഈ പദ്ധതിക്കുവേണ്ടി ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന പൈപ്പ് ഉപയോഗപ്രദമല്ല എന്ന് ഇതിനകംതന്നെ ബോധ്യപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു. ആ പൈപ്പ് കംപ്ലീറ്റായി റീപ്ലേസ് ചെയ്ത് പകരം ഗുണമേന്മയുള്ള പൈപ്പ് സ്ഥാപിച്ചാൽ മാത്രമേ 450 കോടി രൂപയുടെ ജപ്പാൻ കുടിവെള്ള പദ്ധതി ജനങ്ങൾക്ക് അനുഭവവേദ്യമാകുകയുള്ളൂ. ഈ വിഷയത്തിൽ ജനങ്ങളാകെ വല്ലാത്തൊരു ആശങ്കയിലാണ്. വർഷങ്ങളോളം കാത്തിരുന്ന് ലഭിച്ച ഈ പദ്ധതി ജനങ്ങൾക്ക് യാതൊരു ഉപയോഗവുമില്ലാത്ത സ്ഥിതിയിലേയ്ക്ക് കാര്യങ്ങൾ വരുന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ എന്ത് നടപടിയാണ് ഗവൺമെന്റിന്റെ ഭാഗത്തുനിന്നുണ്ടാകുന്നത് ?

<u>ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്</u>: സർ, മറവൻതുരുത്തിൽ പൈപ്പ് ലൈൻ പൊട്ടുന്നതാണ് ചേർത്തല വാട്ടർ സപ്ലൈയിൽ ഏറ്റവും പ്രതിബന്ധമായി നിൽക്കുന്ന കാര്യം. മറവൻതുരുത്തിലെ ഈ വിഷയം എം.എൽ.എ.-ക്ക് അറിയാം, പല പ്രാവശ്യം ഇതുസംബന്ധിച്ച് ചർച്ച നടത്തിയിട്ടുള്ളതാണ്. അവിടെ പമ്പിംഗ് ശരിയാകാത്തതിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട കാരണം ഫുൾ കപ്പാസിറ്റി പമ്പ് ചെയ്യാൻ കഴിയാത്തതാണ്. മറവൻതുരുത്തിലെ പൈപ്പ് ലൈൻ മാറ്റുക എന്നതാണ് ഏറ്റവും പ്രധാനം. 60 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതി ഏറ്റവും വേഗത്തിൽ നടപ്പാക്കാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചേർത്തലയിലെ കുടിവെള്ളപ്രശ്നം പരിഹരിക്കുന്നതിന് പ്രയോറിറ്റി കൊടുത്തുകൊണ്ടുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly

ശ്രീ. കെ. മുരളീധരൻ: സർ, തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിൽ ജിക്ക പദ്ധതി പ്രകാരം സ്ഥാപിച്ച മിക്ക പൈപ്പ് ലൈനുകളും വാട്ടർ അതോറിറ്റിയുടെ മെയിൻ ലൈനുമായി ഇതുവരെ ഇന്റർകണക്ട് ചെയ്തിട്ടില്ല. ഇതിന്റെ പരിണിതഫലമായി കോടിക്കണക്കിന് രൂപ ചെലവഴിച്ച് സ്ഥാപിച്ച പൈപ്പ് ലൈനുകൾ വെറുതെ കിടക്കുകയാണ്. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഗവൺമെന്റ് സത്വരനടപടി സ്വീകരിക്കുമോ, അതുപോലെ പഴയ പൈപ്പുകൾ ഇപ്പോൾ നിരന്തരം പൊട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുക യാണ്. ഇതുകാരണം എന്റെ നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽ കോടിക്കണിക്കിനുരൂപ ചെലവഴിച്ച് നിർമ്മിച്ച പല റോഡുകളും തകർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇത് ഗവൺമെന്റിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ ; ഉണ്ടെങ്കിൽ എന്ത് നടപടിയാണ് സ്വീകരിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് ?

ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്: സർ, ജിക്കയും ജൻറവുമായി ചില കോ-ഓർഡിനേഷൻസ് നടക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. അതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്ന താണ്. ഉണനിലവാരമില്ലാത്ത പൈപ്പ് ഇട്ടതിന്റെ ഫലമായി പൈപ്പ് ലൈൻ മാറ്റി സ്ഥാപിക്കാൻ വലിയ തോതിൽ ഇൻവെസ്റ്റ്മെന്റ് ആവശ്യമാണ്. ഈ ഗവൺമെന്റ് അധികാരത്തിൽ വന്നതിനുശേഷമാണ് പൈപ്പ് ലൈനുകൾ റീപ്ലേസ് ചെയ്യുന്ന തിനുവേണ്ടി ഒരു വർഷം 100 കോടി രൂപയോളം മാറ്റിവയ്ക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നത്, ഇതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ തുക ആവശ്യമാണ്. വലിയ രീതി യിലുള്ള റീപ്ലേസ്മെന്റ് നടപടികൾ ഇനിയും സ്വീകരിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. അതിനാ വശ്യമായ നടപടികൾ ഘട്ടംഘട്ടമായി സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.

ശ്രീമതി ജമീലാ പ്രകാശം: സർ, എല്ലാ വർഷവും മുടങ്ങാതെ ജലജന്യ രോഗങ്ങൾ ആക്രമിക്കുന്ന ഒരു നിയോജകമണ്ഡലമാണ് എന്റേത്. കോട്ടുകാൽ വലിയതോടിൽനിന്നും കരിച്ചൽ കായലിൽനിന്നുമൊക്കെയുള്ള വെള്ളമാണ് ബ്ലീച്ചിംഗ് പൗഡർ കലക്കി ട്രീറ്റ്മെന്റ് ചെയ്ത് ശുദ്ധീകരിച്ച ജലമായി പൊതുജനങ്ങൾക്ക് കുടിക്കാനും കുളിക്കാനും ഭക്ഷണം പാചകം ചെയ്യാനുമായി നൽകിക്കൊണ്ടിരി ക്കുന്നത്. ഇതിന് മാറ്റം വന്നാൽ മാത്രമേ കോളറ, മലേറിയ, ഡെങ്കിപ്പനി, ടൈഫോയ്ഡ് തുടങ്ങിയ ജലജന്യ രോഗങ്ങളിൽനിന്നും ജനങ്ങൾക്ക് രക്ഷനേടാൻ കഴിയൂ എന്ന് നിരവധി പഠനങ്ങളിൽ വ്യക്തമായിട്ടുണ്ട്. പൊതുജനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യസംരക്ഷണം കണക്കിലെടുത്ത് ആധുനിക ശാസ്ത്രം സംഭാവന ചെയ്തിട്ടുള്ള ശുദ്ധീകരണ യന്ത്രങ്ങളായ മൈക്രോഫിൽറ്റർ പോലുള്ള സംവിധാനങ്ങളു പയോഗിച്ച് ജലം ശുദ്ധീകരിക്കാൻ അടിയന്തരനടപടി സർക്കാരിന്റെ ഭാഗത്തുനിന്നുണ്ടാകുമോ ?

ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്: സർ, കുറെ ശുദ്ധജലവിതരണ പദ്ധതികളിൽ ട്രീറ്റ്മെന്റ് പ്ലാന്റുകൾ നവീകരിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. ഈ പ്രദേശത്തെ വിഷയം പ്രത്യേകമായി ശ്രദ്ധിക്കുന്നതാണ്.

മി.സ്പീക്കർ: ചോദ്യം നമ്പർ *63

ആരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം

3 (*63) ശ്രീമതി പി. അയിഷാ പോറ്റി :
ശ്രീ. എസ്. ശർമ്മ :
ശ്രീ. എം. ഹംസ :
ശ്രീ. കെ. കെ. നാരായണൻ : താഴെ കാണുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ആരോഗ്യവും കുടുംബക്ഷേമവും ദേവസ്വവും വകുപ്പുമന്ത്രി സദയം മറുപടി നൽകുമോ :

(എ) ഈ സർക്കാർ അധികാരമേറ്റശേഷം നടത്തിയ പ്രാഥമികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളുടെയും സാമൂഹികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം എന്തൊക്കെയായിരുന്നുവെന്ന് അറിയിക്കുമോ; ഇതിൽ കേന്ദ്ര സഹായത്തോടെയും അല്ലാതെയും ചെയ്തവ പ്രത്യേകം അറിയിക്കുമോ ;

(ബി) സർക്കാർ ആശുപത്രികളിൽ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളില്ലാത്തതുകൊണ്ടും ഡോക്ടറുമാരുടെ അഭാവംകൊണ്ടും ആവശ്യത്തിന് മരുന്ന് ലഭ്യമല്ലാത്തതിനാലും രോഗികൾ സ്വകാര്യ ആശുപത്രികളെ ആശ്രയിക്കാൻ നിർബന്ധിതരാകുന്ന സാഹചര്യം നിലവിലുണ്ടോ ;

(സി) പ്രസ്തുത ആശുപത്രികളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനായി എന്തു പദ്ധതിയാണ് നിലവിലുള്ളതെന്ന് അറിയിക്കാമോ?

ആരോഗ്യവും കുടുംബക്ഷേമവും ദേവസ്വവും വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. വി. എസ്. ശിവകുമാർ) :

(എ) പദ്ധതി/പദ്ധതിയേതര വിഹിതം, എം.എൽ.എ./എം.പി.മാരുടെ ആസ്തിവികസന ഫണ്ട്, നബാർഡ്, ആർ. എസ്. ബി. വൈ. തുടങ്ങിയ ഫണ്ടുകൾ ഉയോഗിച്ചും സർക്കാർ ആശുപത്രികൾ, പി. എച്ച്. സി.-കൾ, സി. എച്ച്. സി.-കൾ എന്നിവയുടെ കെട്ടിടം, ക്വാർട്ടേഴ്സ്, ലാബ്, എക്സ്റേ യൂണിറ്റ്, ഡയാലിസിസ് യൂണിറ്റ് തുടങ്ങിയവയുടെ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവരുന്നു. വികേന്ദ്രീകൃത ആസൂത്രണത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്കും, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾക്കും കൈമാറിയ സ്ഥാപനങ്ങളാണ് പ്രാഥമികാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളും കമ്മ്യൂണിറ്റി

LIBRARY ARCHIVES Kerala Legislative Assembly